

हिमसंस्कृतवार्ता:

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper

नवा प्रेरणा नवोत्साहः

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

1

08.05.2024 बुधवासरः वि.सं. २०८० बैशाखकृष्ण-अमावस्या बैशाखः 25 प्रविष्टांशः

Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

■ पृष्ठ-3 ■ वर्ष-3 ■ अङ्क-196

दक्षिणचीनसागरे स्थातुं
सिङ्गापुरं प्राप्तानि
भारतीयनौसेनायाः
जलविमानानि

हिमसंस्कृतवार्ता: - डॉ नरेन्द्रराणा
सिरमौरः। भारतीयनौसेनायाः
जलविमानानि दिल्ली, शक्तिः, किलटनः
च दक्षिणचीनसागरे स्थातुं सिङ्गापुरं
प्राप्तानि। रक्षामन्त्रालयेन उक्तं यत् एतेन
द्वयोः देशयोः दीर्घकालीनमैत्री सहकार्यं
च सुदृढं भविष्यति।

मतदानं प्रत्येकनागरिकस्य
अधिकारः उत्तरदायित्वं च-
उपराष्ट्रपतिः जगदीपधनखड़ः

हिमसंस्कृतवार्ता: - डॉ नरेन्द्रराणा
सिरमौरः। उपराष्ट्रपतिः
जगदीपधनखड़ः देशवासिभ्यः आह्वानं
कृतवान् यत् ते मतदाने उत्साहेन भागं
गृह्णीयुः। सः स्वसन्देशे उक्तवान् यत्
मतदानं प्रत्येकस्य नागरिकस्य अधिकारः
उत्तरदायित्वं च अस्ति। यतोहि मतदानेन
शासनव्यवस्थायां नागरिकाणां
सहभागिता सुनिश्चिता भविष्यति।

राष्ट्रपतिः द्रौपदीमुर्मू संकटमोचन-तारादेवी-
मन्दिरयोः पूजा-अर्चनाम् अकरोत्

राष्ट्रपतेः हिमाचलस्य शिमला
नगरे आध्यात्मिकी यात्रा

हिमसंस्कृतवार्ता- शिमला।

राष्ट्रपतिः द्रौपदीमुर्मू मंगलवासरे राजधान्याः
प्रसिद्धेषु मन्दिरेषु दर्शनम् अकरोत्। राष्ट्रपतिः
संकटमोचन-तारादेवी-मन्दिरयोः पूजा-अर्चनाम्
अकरोत्। तेन सह बजरंगबलीहनुमतः -मातुः
तारायाः आरती अपि कृता। अस्मिन्नवसरे
राज्यपालः शिवप्रतापशुक्लः अपि उपस्थितः
आसीत्। राष्ट्रपतिः प्रातः ११:३० वादने
संकटमोचनमन्दिरं प्राप्नोत्। सर्वप्रथमं
षोडशगणेशः पूजितः। अत्र राष्ट्रपतिः गणपतिं
प्रति पुष्पाणि अर्पितवती, चणकपिष्टस्य
मोदकानि चार्पितानि। तदनन्तरं रामद्वारे प्रार्थना
कृता। राष्ट्रपति द्रौपदीमुर्मू द्वारा भगवद्भ्यां राम-
माता-सीताभ्यां फलानि अर्पितानि, संयावः
चार्पितः।
राष्ट्रपतिः हनुमते सिन्दूरं अर्पितवती, बदाणा-
मिष्ठानम् चार्पितवती। हनुमतः आरातिक्यं कृत्वा
राष्ट्रपतिः मन्दिराणां प्रदक्षिणाम् अकरोत्।
प्रातः १२:२० वादने राष्ट्रपति मुर्मू तारादेवीमन्दिरे
पूजां कृतवती। मन्दिरस्य पुरोहितः कमलेशचन्द्रः
मातृदेव्याः कृते राष्ट्रपतिमहोदयायाः उपहारं
अर्पितवान्। तदनन्तरं मन्त्रजपसहितं माता
तारादेवीपूजनं कृतम्। तण्डुलपुष्पतिलकं वस्त्रं
च मात्रे अर्पितम्। तदनन्तरं राष्ट्रपतिः मातुः
भगवत्याः आरातिक्यं कृतवती।
राष्ट्रपतिमहोदयायै मातुः वस्त्रं प्रसादं च दत्तम्।
नमस्कारं कृत्वा राष्ट्रपतिः मन्दिरे भोजनस्य
प्रसादमपि स्वीकृतवती। मन्दिरप्रशासनेन
राष्ट्रपतिमहोदयायै १३ विशेषव्यञ्जनानि
सज्जीकृतानि आसन्। राष्ट्रपतेः समूहः अपराह्णे
१:३० वादने मन्दिरात् निर्गतः।

पारम्परिकवाद्ययन्त्रैः
राष्ट्रपतिमहोदयायाः
स्वागतं विहितम्

राष्ट्रपतिद्रौपदीमुर्मू महोदयायाः
संकटमोचनमन्दिरे राज्यस्य पारम्परिकवाद्ययन्त्रैः
स्वागतं विहितम्। मन्दिरपरिसरं ढक्काभिः,
मृदङ्गैः, तुरहिभिः, करनलिकाभिः, रणभेरीभिः च
इत्येतेषां ध्वनिभिः प्रतिध्वनितम् आसीत्।
मन्दिरप्रशासनेन राष्ट्रपतिमहोदयायाः स्वागतार्थं
ठियोगक्षेत्रस्य अष्टविशेषकलाकारानाम् एकं
समूहं आहूतम् आसीत्।

तारादेवीमन्दिरस्य प्रतिकृतिः
एवं रामदरबारं चार्पितम्

राष्ट्रपतिद्रौपदीमुर्मू इत्यस्यै तारादेवीमन्दिरस्य
प्रतिकृतिः दत्ता। इयं प्रतिकृतिः मन्दिरवत्
काष्ठेन निर्मिता अस्ति। एडीसी शिमला
अभिषेक वर्मा इत्यनेन इयं प्रतिकृतिः
राष्ट्रपतिमहोदयां प्रति प्रदत्ता। सः राष्ट्रपतिं
मन्दिरस्य इतिहासस्य विषये बोधितवान्।
संकटमोचन मन्दिरे राष्ट्रपतिमहोदयायै
रामदरबारस्य प्रतिमा प्रदत्ता।
अपरजिल्लादण्डाधिकारी प्रोटोकॉल ज्योतिराणा
राष्ट्रपतिं मन्दिरस्य इतिहासस्य विषये
सूचितवती।
तारादेवीमन्दिरस्य सौन्दर्यं दृष्ट्वा राष्ट्रपतिः
अभिभूता अभवत्।
राष्ट्रपतिः मुर्मू राजधान्याः प्रसिद्धस्य
तारादेवीमन्दिरस्य मन्दिरस्य सौन्दर्यस्य प्रशंसाम्
अकरोत्। मन्दिरसङ्कुलात् मन्दिरस्य,
शिमलानगरस्य च सौन्दर्यं दृष्ट्वा राष्ट्रपतिः
आनन्दिता अभवत्। मन्दिरसङ्कुलात्
शिमलानगरस्य भिन्नं दृश्यं दृश्यते।

हिमाचलगौरवम्

नादौनकन्याविद्यालयस्य
रिद्धिमा शर्मा हिमाचलप्रदेशे
बोर्डपरीक्षायां 99.86 %
अंकान् प्राप्य राज्ये
शीर्षस्थानं प्राप्तवती

रिद्धिमा हिमसंस्कृतवार्तायाः
सहयोगिनिः संस्कृतशिक्षकस्य
नरेशमलोटिया बर्यस्य छात्रा अस्ति

हिमसंस्कृतवार्ताः, डॉ.अमनदीपशर्मा
प्रधानसम्पादकः। हिमाचलप्रदेश-
शिक्षाबोर्ड इत्यनेन दशमीकक्षायाः
वार्षिकपरीक्षापरिणामः घोषितः।
दशमीकक्षायां शीर्षदशसु योग्यतासूचौ
बालिकाः सन्ति। शीर्ष-१० योग्यतासूचौ
आहत्य द्विनवतिः छात्राः समाविष्टाः
सन्ति। तेषु एकसप्ततिः बालिकाः एव
सन्ति। अवधेयं वर्तते यत् नादौनस्य
राजकीय- कन्या- वरिष्ठ- माध्यमिक-
विद्यालय- नादौनस्य रिद्धिमाशर्मया
99.86 प्रतिशतम् अंकान् प्राप्य राज्ये
शीर्षस्थानं प्राप्तम् अस्ति। द्वितीयस्थाने
न्यूगल मॉडल पब्लिक वरिष्ठ माध्यमिक
विद्यालयः भवारना इत्यस्य कृतिका शर्मा
वर्तते। ध्यातव्यम् अस्माद् नादौन
विद्यालयात् द्वे अन्ये छात्रे अपि
शीर्षसूच्याम् स्तः। सर्वेभ्यः शिक्षेभ्यः
हिमसंस्कृतवार्तापक्षतः वर्धापनानि।

सुभाषितम्

कलहान्तानि हर्म्याणि
कुवाक्यानां च सौहृदम्।
कुराजान्तानि राष्ट्राणि
कुकर्मान्तम् यशो नृणाम्।

भावार्थः- झगडों से परिवार टूट जाते हैं।
गलत शब्द के प्रयोग करने से मित्रता
टूट जाती है। बुरे शासकों के कारण
राष्ट्र का नाश होता है। बुरे काम करने
से यश दूर भागता है।

प्रतीकसाठ्ये

पश्चिमबङ्गप्रदेशे विद्यालयसेवा- आयोगस्य शिक्षकनियुक्ति- कपटप्रबंधे
कोलकाता उच्चन्यायालयस्य आदेशे सर्वोच्चन्यायालयेन अन्तरिमनिरोधः कृतः

हिमसंस्कृतवार्ता:- प्रवीण कुमारः
पश्चिमबङ्गप्रदेशे विद्यालयसेवाआयोगस्य
शिक्षकनियुक्ति- कपटप्रबंधे कोलकाता
उच्चन्यायालयस्य आदेशे सर्वोच्चन्यायालयेन
अन्तरिमनिरोधः कृतः। कोलकाता
उच्चन्यायालयेन विद्यालयसेवा- आयोगस्य

२०१६ तमस्य वर्षस्य नियुक्तिः निरस्तकर्तुं
आदेशः दत्तः आसीत्, यस्य कारणेन २५
सहस्रं ७५३ जनाः कार्याणि त्यक्तवन्तः।
सर्वोच्चन्यायालयेन आदेशः दत्तः यत्
प्रभाविताः जनाः स्वकार्यं निरन्तरं कर्तुं
शक्नुवन्ति, परन्तु ये जनाः कार्यं प्राप्तुं धनं
दत्तवन्तः तेषां कृते १२ प्रतिशतं व्याजेन धनं
प्रतिदातव्यं भविष्यति। सर्वोच्चन्यायालयेन
अपि अस्मिन् प्रकरणे सीबीआई-अनुसन्धानं
निरन्तरं कर्तुं आदेशः दत्तः अस्ति। अस्मिन्
प्रकरणे अग्रिमः श्रावणः जुलाई मासस्य १६
दिनाङ्के भविष्यति।

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते
सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

हिमाचले दशमीकक्षायाः बोर्डपरीक्षा परिणामे शीर्षस्थाने बालिकानां वर्चस्वम्

- राजकीयकन्याविद्यालयस्य नादौनस्य रिद्धिमा प्रथमं स्थानं प्राप्नोत्
- न्यूगल- मॉडल-पब्लिक-वरिष्ठमाध्यमिकविद्यालयस्य भवारनायाः कृतिकाशर्मा ९९.७१ प्रतिशतांकैः द्वितीये स्थाने अभवत्

हिमसंस्कृतवार्ता- धर्मशाला।

हिमाचलप्रदेशस्य विद्यालयशिक्षामण्डलेन १० कक्षायाः वार्षिकपरीक्षापरिणामः अपि प्रकाशितः। दशमवर्गस्य शीर्षदशसु योग्यतासूचौ अपि बालिकाः एव विजयीरूपेण उद्भूताः सन्ति। शीर्ष-१० योग्यतासूचौ आहत्य ९२ छात्राः समाविष्टाः सन्ति। तेषु ७१ बालिकाः सन्ति। १२ कक्षा इव कन्याः अपि दशमश्रेण्याः योग्यतासूचौ विजयं प्राप्तवत्यः। योग्यतासूचौ प्रथमस्थानात् १० स्थानं यावत् बालिकाः स्वं स्थापितवन्तः। वरीयता-सूचौ प्रथम- द्वितीय- दशम-स्थानेषु बालिकाः न प्राप्ताः, यदा तु केवलं ९-पञ्च सप्त बालिकाः १५ बालिकानां सह स्थानं प्राप्तवन्तः। सर्वकारीयविद्यालयेभ्यः १९ बालिकाः, निजीविद्यालयेभ्यः ५२ बालिकाः योग्यतासूचौ स्थानं प्राप्तवत्यः। नादौननगरस्य राजकीयकन्या- वरिष्ठ- माध्यमिक- विद्यालयस्य रिद्धिमा शर्मा ९९.८६ प्रतिशतं अंकान् प्राप्य राज्ये शीर्षस्थानं प्राप्तवती। न्यूगल- मॉडल-पब्लिक-वरिष्ठमाध्यमिकविद्यालयस्य भवारनायाः कृतिकाशर्मा ९९.७१ प्रतिशतांकैः द्वितीये स्थाने अभवत्। एवमेव राजकीयवरिष्ठमाध्यमिकविद्यालयस्य बरठी इत्यस्य शिवम शर्मा, ग्लोरी-इन्टरनेशनल-विद्यालयः, रोहडू इत्यस्य धृतिः तेगटा, भारतीविद्यापीठ- पब्लिक- विद्यालयस्य, बैजनाथस्य रुशिलसूदः च संयुक्तरूपेण ९९.५७ प्रतिशतं अंकानधिगत्य तृतीयस्थाने अभवन्। २०२४ तमे वर्षे आयोजितायाः १०वीं कक्षायाः नियमितं, अतिरिक्तविषयं, श्रेणी-उन्नयनं, पूरकपरीक्षा च इति परिणामाः मंगलवासरे राज्यविद्यालयशिक्षामण्डलेन घोषिताः।

परीक्षायाः परिणामः ७४.५१ प्रतिशतं आसीत्। ९१,६२२ छात्राः एतां परीक्षां दत्तवन्तः आसन्। तेषु ६७,९८८ छात्राः उत्तीर्णाः अभवन्। १०४७४ छात्राः इति प्रतिपूर्के आगताः सन्ति। १२६१३ च असफलाः अभवन्। सर्वकारीयविद्यालयेभ्यः २२ मेधावीछात्राः, निजीविद्यालयेभ्यः ७० च योग्यतासूचौ स्थानं प्राप्तवन्तः। अस्मिन् वर्षे गतवर्षस्य अपेक्षया १५ दिवसपूर्वं परिणामः घोषितः अस्ति। परीक्षां उत्तीर्णानां अभ्यर्थीनां सुविधायै विद्यालयशिक्षामण्डलेन DigiLocker इत्यत्र प्रमाणपत्राणि अपि उपलभ्यन्ते। बोर्डस्य अनुसारं परीक्षायाः उत्तरपत्राणां पुनर्मूल्यांकनं पुनः सत्यापनञ्च प्राप्तुम् इच्छन्तः अभ्यर्थिनः केवलं बोर्डस्य जालपुटे www.hpbose.org इत्यत्र ऑनलाइन-प्रणाल्याः माध्यमेन एव सम्बन्धितविद्यालयस्य माध्यमेन आवेदनं कर्तुं शक्नुवन्ति। पुनर्मूल्यांकनार्थं ५०० रुप्यकाणां दरेण पुनर्मूल्यांकनार्थं च प्रतिविषयं ४०० रुप्यकाणां दरेण मई २२ दिनाङ्कपर्यन्तं आवेदनं कर्तुं शक्नुवन्ति। पुनर्मूल्यांकनार्थं आवेदनं कर्तुं सम्बन्धितविषये न्यूनातिन्यूनं २० प्रतिशतं अंकाः भवितुं अनिवार्यम् अस्ति। केवलं

निर्धारितशुल्केन सह ऑनलाइन मार्गेण प्राप्तानि आवेदनपत्राणि वैधानि भविष्यन्ति तथा च अफलाइन-शुल्कं विना प्राप्तानि आवेदनपत्राणि विचारणीयाः न भविष्यन्ति। बोर्डेन उक्तं यत् ये अभ्यर्थिनः लिखितव्यावहारिकपरीक्षायां कस्यापि विषयस्य परीक्षायां अनुपस्थिताः सन्ति, तेषां तादृशाः अभ्यर्थिनः तस्मिन् विषये अनुपस्थिताः दर्शिताः। पूर्वनिर्धारितमापदण्डानुसारं एतादृशानां अभ्यर्थीनां परीक्षापरिणामानां घोषणा कृता। अभ्यर्थीनां सुविधायै कार्यदिनेषु १० कक्षायाः परीक्षापरिणामसम्बद्धसूचनार्थं बोर्डमुख्यालये दूरभाषसङ्ख्या निर्गताः सन्ति।

सूचना-प्राप्त्यर्थम् आवश्यकदूरभाषसंख्याः

दूरभाष क्रमांकः जनपदाः
01892-242119 (शिमला, सिरमौर, लाहाल-स्पीति, किन्नौर)
01892-242128 (कुल्लू, ऊना, सोलनम्)
01892-242148 (हमीरपुरम्, चम्बा, बिलासपुरम्)
01892-242149 (कांगड़ा)
01892-242151 (मंडी)
इत्येतेषु प्रातः 10:00 वादनतः सायं 5:00 वादनपर्यन्तम् संपर्कं कर्तुं शक्नुवन्ति।

कन्यावरिष्ठ-माध्यमिकविद्यालयस्य जोगिन्द्रनगरस्य चतस्रः छात्राः वरीयतासूचौ

राजकीयकन्या- वरिष्ठमाध्यमिक- विद्यालयस्य, जोगिन्द्रनगरस्य चतस्रः बालिकाछात्राः दशमवर्गस्य शीर्ष-दश-वरीयता-सूचौ स्थापयित्वा स्वक्षेत्रे, विद्यालये, परिवारे च गौरवम् आनीताः। एताः चतस्रः सर्वकारीयविद्यालयस्य छात्राः दर्शितवत्यः यत् सीमितसंसाधनेन अपि उत्तमम् अध्ययनं कर्तुं शक्यते। अपरपक्षे विद्यालयस्य प्राचार्यः डॉ. सुनीलकुमारः अवदत् यत् विद्यालयस्य चतस्रः बालिकाछात्राः दशमकक्षायाः योग्यतासूचौ स्वनाम पंजीकृत्य सफलाः अभवन्। अस्य श्रेयः सः छात्राणां, शिक्षकाणां, अभिभावकानां च परिश्रमस्य कृते दत्तवान्। सः सर्वासं बालिकाछात्राणां कृते उच्चलभविष्यस्य कामनाम् अकरोत्। स्नोर-वैली-पब्लिक-विद्यालयः बजौरायाः छात्रा श्रविका कश्यप वरीयतायां चतुर्थं स्थानं प्राप्तवती। छात्रा ९९.४३ प्रतिशतं अंकानधिगतवती अस्ति। मेधावी छात्रा हृदयरोगविशेषज्ञा भूत्वा रोगिणां सेवां कर्तुम् इच्छति।

गोवातः न्यूनः नास्ति पौंगजलबन्धः- ओंकारशर्मा

हिमसंस्कृतवार्ता- कांगड़ा। हिमाचलप्रदेशसर्वकारे राजस्वस्य अतिरिक्तमुख्यसचिवः ओंकारशर्मा मंगलवासरे पौंगजलबन्धस्य भ्रमणं कृतवान्। अनेनैव नूरपुरवृत्तस्य अन्तर्गतं प्रचलितानां जलशक्तिविभागस्य विभिन्नपरियोजनानां विषये अपि अधिकारिभ्यः सूचनां गृहीतवान्। अतिरिक्तमुख्यसचिवः ओंकारशर्मा अवदत् यत् पौंगजलबन्धः अपि पर्यटनस्थलात् गोवातः न्यूनः नास्ति। पौंग-जलबन्धस्य सौन्दर्यं पर्यटकानाम् आकर्षणं करोति। अतिरिक्तमुख्यसचिवः ओंकारशर्मा एकदिवसीयभ्रमणकाले पौंगजलबन्धं प्राप्तवान् आसीत्। अवधेयं वर्तते यत् ओंकारशर्मा अतिरिक्तमुख्यसचिवः राजस्वं एवं वित्तीय-आयुक्तं राजस्वम् वर्तते। जनजातीयविकासस्य जलशक्तिविभागस्य च अतिरिक्तदायित्वमपि तस्य अस्ति। निर्वाचन-आयोगस्य अनुमोदनं प्राप्य ओंकारशर्मा इत्यस्मै गृहम् एवं सतर्कताविभागस्य दायित्वमपि प्रदत्तम् अस्ति।

हिमाचले लोकसभानिर्वाचनस्य, विधानसभा-उपनिर्वाचनस्य च नामाङ्कनप्रक्रिया आरब्धा

हिमसंस्कृतवार्ता- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

हिमाचलप्रदेशे जूनमासस्य प्रथमदिनाङ्के भवितुं शक्नुवन्तः लोकसभायाः उपनिर्वाचनानां च कृते मंगलवासरे अधिसूचना निर्गता अस्ति। अनेन सह राज्ये नामाङ्कनप्रक्रिया आरब्धा अस्ति। नामाङ्कनस्य अन्तिमा तिथिः मई १४ इति निर्धारिता अस्ति। नामाङ्कनपत्राणां निरीक्षणं मई १५ दिनाङ्के (बुधवासरे) प्रातः ११:०० वादने भविष्यति। तदनन्तरं कोऽपि अभ्यर्थी मई १७ दिनाङ्के अपराह्णे ३:०० वादनात् पूर्वं नामाङ्कनं निवृत्त्यर्थं आवेदनं कर्तुं शक्नोति। जूनमासस्य प्रथमदिनाङ्के शनिवासरे प्रातः ७:०० वादनतः सायं ६:०० वादनपर्यन्तं मतदानं भविष्यति। नामाङ्कनस्य प्रथमदिने निर्दलीयः प्रत्याशी रमेशचन्द्रसारथी हमीरपुरसंसदीयनिर्वाचनक्षेत्रात् नामांकनपत्रं प्रस्तुतवान्। रमेशचन्द्र सारथी ऊनामण्डलस्य तहसीलभरवाई ग्रामगिन्द्रपुरस्य निवासी अस्ति। तत्रैव शिमलासंसदीयक्षेत्रात् बहुजन- समाज- पार्टी- इत्यस्य प्रत्याशी अनिलकुमारः मंगेटः निर्वाचनाधिकारिणः समक्षं नामाङ्कनं कृतवान्। अस्मिन् काले निर्वाचनाधिकारिणा अनिलकुमारमङ्गेटाय निर्वाचनसम्बद्धं शपथमपि प्रदत्तम्।

नामाङ्कनस्य आरम्भमात्रेण प्रचारभियानं गतिं प्राप्स्यति

हिमाचलप्रदेशे निर्वाचनप्रचारस्य गतिः भविष्यति यतः भाजपा-काङ्ग्रेस-अभ्यर्थीनां नामाङ्कनपत्रं ९ मईतः आरभ्यते। ९ मई दिनाङ्के विक्रमादित्यसिंहः मण्डीनगरे, आनन्दशर्मा च काङ्गड़ानगरे नामाङ्कनं दास्यतः। हमीरपुरस्य सतपालरायजादा १० दिनाङ्के, विनोदसुल्तानपुरी च १३ मई दिनाङ्के शिमलाक्षेत्रात् नामाङ्कनं करिष्यतः। अस्मिन् कालखण्डे मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः, उपमुख्यमन्त्री मुकेश अग्निहोत्री, राज्यकाङ्ग्रेससाध्यक्षा प्रतिभासिंह अपि प्रत्येकस्मिन् संसदीयक्षेत्रे उपस्थिताः भविष्यन्ति। नामाङ्कनपत्राणि प्रवेश्य प्रत्येकस्मिन् संसदीयासने काङ्ग्रेसद्वारा निर्वाचनजनसभाः भविष्यन्ति। कांगड़ातः भाजपाप्रत्याशी राजीव भारद्वाजः १० दिनाङ्के, हमीरपुरे अनुरागठाकुर, शिमलायां सुरेशकश्यपः च १३ दिनाङ्के नामांकनं करिष्यतः। कङ्गनारणौत मई १४ दिनाङ्के मण्डीनगरे नामाङ्कनपत्रं प्रस्तौस्यति। भाजपादलमपि नामांकनस्य दिने जनसभानामायोजनं करिष्यति। उभे राजनैतिकदले अपि नामाङ्कनानन्तरं स्वशक्तिं दर्शयितुं निर्वाचनजनसभासु स्वबृहत्तेतृन् आहूतुं सज्जे स्तः। अपरपक्षे उभयोः दलयोः अभ्यर्थिनः विधानसभा- उपनिर्वाचनार्थं नामाङ्कनपत्राणि दातुं तिथयः निर्धारयितुं व्यस्ताः सन्ति।

अरुणाचलमाहात्म्यम्

(उत्तरार्धः)-१

नन्दीश्वरकृतं शिवक्षेत्रवर्णनम्

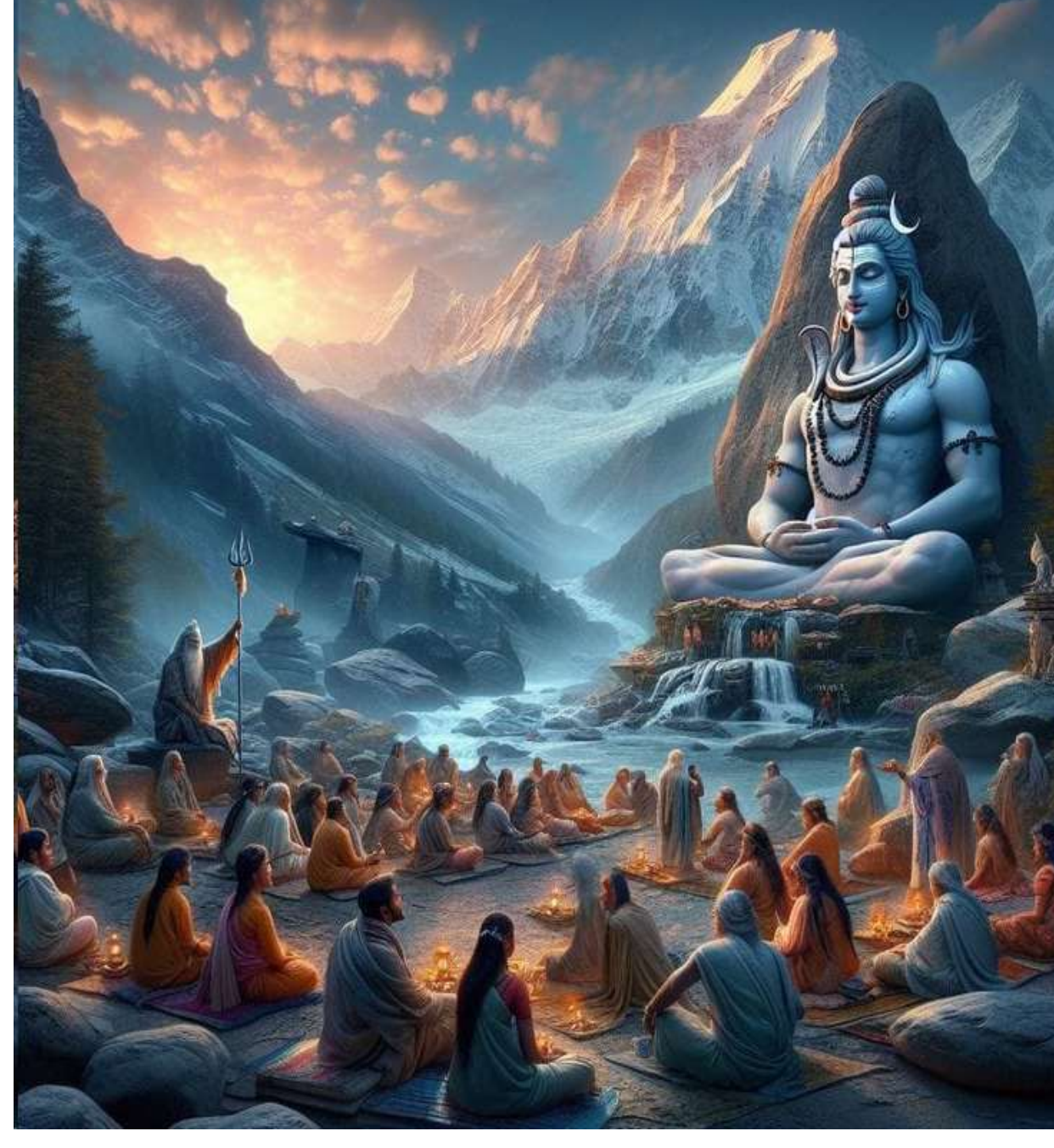
भगवान् व्यासः आह- नैमिषारण्ये वसन्तः मुनयः सूतम् ऊचुः- सर्वेषु शैवस्थानेषु यदुत्तमं तत्स्थानम् भवान् अस्मान् कथयतु। सूतः उवाच- पुरा अस्मिन्विषये मार्कण्डेयर्षिणा नन्दीश्वरमुखात् यच्छ्रुतं तदहं वक्ष्यामि।

मार्कण्डेयः उवाच- हे नन्दीश्वर! भवतः मुखात् मध्यमेश्वरस्य महिमा मया श्रुतः। हे देवदेव यत्तव अविदितं स्यात् तादृशं सर्वेषु आगमेषु पुराणेषु अपि च सम्पूर्णे भूतले किञ्चिदपि नास्ति। अतः त्वयि बद्धादरः अहं भवन्तं यत्पृच्छामि तद्भवान् कथयितुम् अर्हति।

पुरा भवता मनुष्यकर्मणः त्रिविधं फलं प्रोक्तम्- ऐहिकं सुखं, स्वर्गभोगः कैवल्यम् चेति। तथापि एतेषु प्रथमद्वयं पुण्यक्षयात् नष्टं भवति। तृतीयं कर्मसु अनाश्रितम् अतः तत्र कदापि क्षयम् एति। कैवल्यस्य सिद्धिः ज्ञानेन भवतीति भवता कथितम्। तथापि देहभूतां तज्ज्ञानम् अत्यन्तं दुर्लभं वर्तते। यत्र मानवाः तत् ज्ञानं शास्त्रपठनेन विनापि केवलं शिवपूजनात् वा भस्मरुद्राक्षादिधारणात् वा सकृदेव ईश्वरस्मरणात् वा अधिगच्छेयुः तादृशं स्थानं भूतले किमस्ति तत् कथ्यताम्। अबुद्धिपूर्वकं यत्र वासं कुर्वाणाः मानवाः किञ्च स्थावराः तिर्यग्योनयः अपि श्रेयः अधिगच्छेयुः तत्स्थानं किम्? एवं नन्दिकेश्वरम् अभिधाय मार्कण्डेयः तम् आदरपूर्वकं प्रणनाम्।

नन्दीश्वरः उवाच- हे मार्कण्डेय ईश्वरेण जीवानां कर्मानुसारं विविधयोनिषु तेषां जन्मानि कल्पितानि सन्ति। यत्त्वं श्रोतुमिच्छसि तत् तेषां सर्वेषां हिताय भवेत् इति भाति। अन्यथा जीवाः विशुद्धज्ञानेन विना कल्पशतैरपि जन्ममरणचक्ररूपात् संसारात् मुक्तिं प्राप्तुं न शक्नुयुः। पूर्वं मया सर्वाणि शिवक्षेत्राणि तत्तत्स्थाने वासं कुर्वाणानां मुनीनां च विषये प्रसङ्गशात् कथितम् आसीत्। पुनः तत्सर्वमहं श्रावयामि। शिवभक्तेषु केचन मुनयः गङ्गा, सरस्वती, कालिन्दी (यमुना), शोणनदी, नर्मदा, गोदावरी, गोमती, हैमवती, कृष्णा, तुङ्गभद्रा, उपवेणी, शक्तिः, कावेरी, वेगवती, ताम्रपर्णी, मुरला, ऐरावती, यातुकाङ्घ्रिकक्षेत्रे, कन्या, कुमारी, तमसा, वरुणा, मन्दाकिनी, शिप्रा, सरयूः, विपाशा, शतद्रुतिः, चर्मण्वती, भीमरथी, कौशिकी, भैरवी, मालिनी, गन्धवती, वरदा, तापी, पातालगङ्गा, शरावती, लोहती, कालमा, वितस्ता, चन्द्रभागा, सुरलोपा, पयोष्णी, मधुमती, पिनाकिनी एतासां नदीनां तटे निवसन्ति। केचन समुद्रतटे, सामुद्रद्वीपेषु, नदीमुखेषु, नदीसङ्गमेषु, बिन्दु- पम्पा- मानस- अचछोद- इन्द्रद्युम्न- मणिकर्णिकादिसरसां तटेषु वा वासं कुर्वन्ति। एतेषु क्षेत्रेषु वाराणसी काशी वा नामकं

पञ्चक्रोशात्मकं क्षेत्रं विशिष्टम् अस्ति। तत्र अविमुक्ताख्यो शिवः विशालाक्षीदेव्या अर्चितः भवति।

तत्रैव कपालमोचनादिप्रसिद्धतीर्थानि कालभैरवश्च राजते। तस्मिन् क्षेत्रे मृताः जीवाः रुद्रत्वं प्राप्नुवन्ति। गया तथा प्रयागम् एते क्षेत्रेपि सर्वसिद्धिदे स्तः। तत्र पिण्डदानेन पितरः तुष्यन्ति। नृणां सर्वसिद्धिदं बदरिकाश्रमनामकं क्षेत्रं विद्यते यत्र देव्या सह त्र्यम्बकः नरनारायणाभ्याम् अर्चितः आसीत्। नैमिषारण्यक्षेत्रे सारङ्गधारिण्या देव्या सह महेश्वरः राजते। अमरेशनामकं स्थानमपि सर्वसिद्धिदम् अस्ति। तत्र ओङ्कारेश्वरः चण्डिकादेव्या सह विराजते। पुष्कराख्ये प्रसिद्धक्षेत्रे पुरुहूताख्या देव्या सह रुजोगन्धिः नाम्ना ईश्वरः राजते। आषाढीनामके स्थाने आषाढीशः रतीशादेव्या सह वासं करोति। दण्डिमण्डिसमाख्ये स्थाने मुण्डीमहादेवः दण्डिका देवी च विराजते। लाकुलनामके स्थाने लाकुलीशः देवः अनङ्गा देवी च स्तः। भारभूतिः इत्यत्र भारनाम्ना शम्भुः भूतिनाम्ना च महेश्वरी वर्तते। एवम् अरालकेश्वरे सूक्ष्मो देवः सूक्ष्मा च देवी गयाक्षेत्रे शङ्करः मङ्गलादेवी च कुरुक्षेत्रे स्थाणुः देवः स्थाणुप्रिया च देवी, कनखलक्षेत्रे उग्रो देवः उग्रा च देवी, तालकक्षेत्रे स्वयम्भूः देवः स्वायंभुवी च देवी एवं विविधक्षेत्रेषु शिवशक्त्योः वासः अस्ति। अट्टहासक्षेत्रे सूर्यः शम्भुं पूजयित्वा सफलमनोरथः अभवत्। कृत्तिवासक्षेत्रे निवासकरणं शिवाय कैलासनिवासादपि अधिकं रोचते। श्रीशैलक्षेत्रे सृष्टिनिर्मित्यर्थं मल्लिकार्जुनः भ्रमराम्बा च एतयोः पूजनं ब्रह्मदेवेन कृतम्। कालाहस्ती इत्यत्र व्यासेन शिवः पूजितः। काञ्चीक्षेत्रे एकामेश्वरः देवः कामाक्षी च देवी स्तः।

तपस्यन्त्या पार्वत्या आलिङ्गितः शिवः तत्र तस्याः वलयेन अङ्कितः अभवत्। व्याघ्रपुरे नृत्यन्तं परमेश्वरं पतञ्जलिः उपास्ते। श्वेतारण्यनामके स्थाने ऐरावतःशिवं पूजयित्वा स्वस्य भग्नं दन्तं पूर्णरूपेण पुनः प्राप्तवान्। सेतुबन्धनामके स्थाने रामः पापनाशकं रामनाथाख्यं लिङ्गं प्रतिष्ठापितवान्। जम्बूकेश्वरे शिवः जगद्रक्षायै पूज्यते। मणिमुक्तानद्याः तीरे वृद्धाचलः, मध्यार्जुनः, सोमनाथः, एतेषु क्षेत्रेषु शिवः सर्वदा भक्तसन्निधः एव वर्तते। सिद्धवटक्षेत्रे सिद्धाः शिवलिङ्गं पूजयन्ति। कमलालयक्षेत्रे वल्मीकेशं शिवं सम्पूज्य विष्णुः लक्ष्मीं भार्यारूपेण प्राप्तवान्। कङ्काद्विद्वेक्षेत्रे ब्रह्मदेवः केशवश्च मोक्षार्थं महादेवम् उपासाते। द्रोणपुराख्ये क्षेत्रे कलियुगस्य क्षये प्रलयसमुद्रे क्षुब्धे जाते शिवः नौकाम् आरोहति। ब्रह्मपुरक्षेत्रे पुष्करिण्याः तीरे इन्द्रजित् शिवलिङ्गस्य स्थापनां कृतवान्। श्रीकोटिः इत्याख्ये क्षेत्रे पापनाशार्थं जनाः शिवम् अर्चयन्ति। परशुरामेण गोकर्णक्षेत्रे शिवाराधना कृता। त्रिपुरान्तकक्षेत्रे नरकभयात् शिवः तारयति कालाञ्जनक्षेत्रे च संसारज्वरनाशकः भवति। प्रियालवणक्षेत्रे उपमन्यु-ऋषेः याचनया शिवेन पयःसमुद्रः निर्मितः। प्रभासक्षेत्रे कृष्णबलरामाभ्यां पूजितः चन्द्रशेखरः ताभ्याम् अक्षय्यं फलं दत्तवान्। वेदारण्यक्षेत्रे दक्षेण अधनाशार्थं शिवार्चना विहिता। हेमकूटस्थाने शिवं पूजयतां जनानां पुनर्जन्मभयं न वर्तते। वेणुवननामके पापनाशके क्षेत्रे गौरी मुक्तामणिरूपेण वेणुलतायाम् आविर्भवत्। जालन्धरक्षेत्रे जलन्धरः तपस्यां कृत्वा शिवगणानाम् आधिपत्यं प्राप्तवान्। ज्वालामुखक्षेत्रे ज्वालामुखीदेवी कालरुद्रं पूजितवती। भद्रवटक्षेत्रे गणपतिना शिवार्चनं कृतम्। न्यग्रोधारण्ये देवः काल्या सह प्रचण्डताण्डवं कृतवान्। गन्धमादनक्षेत्रे हनुमता मृत्युञ्जयशिवः अर्चितः। गोपर्वते शिवार्चनं कृत्वा पाणिनिः वैय्याकरणानाम् अग्रणीः अभवत्। वीरकोष्ठस्थाने वाल्मीकिमुनिः शिवतपसा कवित्वं प्राप्तवान्। महातीर्थक्षेत्रे स्वयं शम्भुः ब्रह्ममुख्यान् देवान् अध्यापितवान्। मयूरपुरक्षेत्रे शिवम् अर्चयित्वा इन्द्रः वज्रं प्राप्तवान्। वेगवत्याः तटे श्रीसुन्दरं नामकं तेजस्विशिवक्षेत्रम् अस्ति। कुम्भकोणनाम्नि शिवक्षेत्रे माघमासे अघशमनाय स्वयं गङ्गायाः आगमनं भवति। गोदावर्याः तीरे त्र्यम्बकक्षेत्रे शिवार्चया कुमारः तारकासुरं मारयितुं शक्तिं प्राप्तवान्। श्रीपाटलक्षेत्रे त्रिशङ्कुना जातिशुद्धयै शिवः अर्चितः। कदम्बपुर्याख्ये क्षेत्रे भवतः कृते शम्भुना त्रिशूलेन यमः विद्धः। अविनाशक्षेत्रे शिवः पतिकण्ठार्थं सान्निधः बभूव। रक्तकानने मित्रावरुणयोः कृते शिवः वरप्रदः अभवत्। हाटकेश्वरक्षेत्रे विरोचनपुत्रः बलिः स्वपदस्य पुनःप्राप्त्यर्थं शिवम् उपास्ते। शम्भोः प्रिये आवासे नाम कैलाशे यक्षेश्वरः कुबेरः तम् अभ्यर्चया प्रसादयति।

-श्री अभिजित् तोडकरः

abhitdkr9@gmail.com

भारतीयज्ञानपरंपरायाः संरक्षकः भवति

गुरुकुलपरंपरा - डॉ. सौम्य रञ्जनमहापात्रः

हिमसंस्कृतवार्ताः उत्कलराज्ये "ब्राह्मण महासंघ ओडिशा" इति न्यास पक्षतः गुरुकुल शिक्षा इति शीर्षकोपरि आयोज्यमाना त्रिदिवसीय आन्तःराज्य संगोष्ठियां मुख्यातिथिरूपेण जम्मूकश्मीर केन्द्रशासितप्रदेशस्य कठुआमण्डलान्तर्गतं विश्वस्थली नगर्यां प्रतिष्ठितस्य अद्वितीय पारंपरिक गुरुकुलस्य प्राचार्यप्रवराः डॉ.सौम्य रञ्जन महापात्रमहोदयाः योगदानं कृत्वा गुरुकुलशिक्षायाः महत्वविषये स्वकीयमतं समुपस्थापितवन्तः। प्राचार्यप्रवराः उक्तवन्तः यत् भारतीय शिक्षापद्धतेः मूलं भवति गुरुकुल शिक्षा। कस्यचित् देशस्य वा सभ्यतायाः समृद्धिं तस्य शिक्षाव्यवस्थायां निहितं भवति। पुरा काले भारतवर्षे अस्माकं महर्षयः शिष्यान् न केवलं वेदम् अपितु चतुर्दशविद्याः अध्यापयित्वा समाजस्य सेवकः तथा संस्कृतसंस्कृतेः संरक्षकरूपेण निर्माणं कृतवन्तः आसन्। गुरुकुले आचार्याः विद्यार्थिन् प्रयोगशालायां प्रदत्त ज्ञानस्य विश्लेषणाय परीक्षणं कुर्वन्तः ज्ञानस्य विकासाय नूतनपद्धतयः उपदिशन्ति। गुरुकुलस्य परिवेशः, आवासव्यवस्था, भोजनव्यवस्था आदि सर्वाः सात्विकाः साधारणं तथा व्यक्तिनिर्माणयोग्यमासीत्। गुरुकुलस्य महत्ववर्णनाप्रसंगे प्राचार्याः चूडामणि संस्कृत संस्थानस्य उल्लेखनीय प्रगति तथा सफलता विषये आलोचनां कृतवन्तः तथा उपस्थितजनान् एतादृश आदर्श गुरुकुलस्य संदर्शनाय आमंत्रणं कृतवन्तः। अस्मिन् कार्यक्रमे महासंघस्य सर्वेपि कर्मकर्तारः तथा समग्रउत्कलप्रदेशस्य विभिन्न प्रान्तात् शताधिकजनाः समुपस्थिताः आसन्।

निर्वाचनयात्रा २०२४

हिमाचलभाजपा- अद्य

पन्नाप्रमुखेभ्यः विजयस्य मन्त्रं दास्यति जगतप्रकाशनड्डा - रणधीरशर्मा

हिमसंस्कृतवार्ता बिलासपुरम्।

लोकोसभानिर्वाचनं दृष्ट्वा भाजपायाः पन्नाप्रमुखसम्मेलनस्य सज्जता अन्तिमपदे प्राप्ता अस्ति। भाजपादलस्य राष्ट्राध्यक्ष जेपीनड्डा ८ मई दिनाङ्के प्रस्ताविते जिलास्तरीयसम्मेलने प्रातः ९.३० वादने बिलासपुरस्य लुहनक्षेत्रस्य हॉकीक्रीडाङ्गणे मुख्यातिथिरूपेण भागं ग्रहीष्यति। हमीरपुरतः केन्द्रीयमन्त्री तथा भाजपाप्रत्याशी अनुरागठाकुरेण सहितं भाजपादलस्य वरिष्ठनेतारः अस्मिन्नवसरे उपस्थिताः भविष्यन्ति। भाजपादलस्य प्रदेशमीडियाप्रभारी एवं पन्नाप्रमुखानाम् मार्गदर्शनं कृत्वा विजयमन्त्रं नैनादेवीक्षेत्रस्य विधायकः अवदत् यत्

बिलासपुरस्य सदरस्य विधायकः त्रिलोकजमवालः मुख्यतया जिलामुख्यालये आयोजयितुं सम्मेलनस्य सज्जतां सम्पादयति। सः क्षेत्र- ग्राम- केन्द्र- स्तरीयसभायाः माध्यमेन सम्मेलनस्य रूपरेखां सज्जीकरोति। गतदिवसे सम्मेलनस्थले सज्जतायाः अवलोकनेन सह कार्यकर्तृभ्यः आवश्यकमार्गदर्शिकाः अपि दत्ताः। रणधीरशर्मा अवदत् यत् प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी इत्यस्य कुशलेन गतिशीलेन च नेतृत्वेन विगतदशवर्षेषु देशे सर्वतोमुखी विकासः दृष्टः। अस्मिन् काले समाजस्य प्रत्येकस्य वर्गस्य हिताय अनेकाः कल्याणकारी योजनाः अपि आरब्धाः सन्ति। ८ मई दिनाङ्के बिलासपुरे जिलास्तरीयस्य पन्नाप्रमुखसम्मेलनस्य आयोजनं क्रियते, यस्मिन् भाजपादलस्य राष्ट्रीयध्यक्षः जेपीनड्डा मुख्यातिथिरूपेण भागं ग्रहीष्यति। सः सम्मेलने भागं ग्रहीतुं प्रायः ११ सहस्राणां पन्नाप्रमुखानाम् मार्गदर्शनं कृत्वा विजयमन्त्रं दास्यति।